

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Blanky Kapitánové a soudkyně Mgr. Zdeňky Winklerové a JUDr. Ivety Veselé ve věci

žalobkyně: **AIRHELP LIMITED**
sídlem Des Voeux Road Central 148/28, Central Hong Kong, Hongkong
zastoupená advokátkou Mgr. Kateřinou Verostovou, LL.M.
sídlem Rokycanova 809/1c, 779 00 Olomouc

proti
žalované: **Smartwings, a.s.**, IČO 25663135
sídlem K Letišti 1068/30, 160 08 Praha 6

o zaplacení částky 10 478 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobkyně proti rozsudku soudu pro Prahu 6 ze dne 14. května 2020, č. j. 28 C 366/2019 - 36,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 600 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem rozhodl soud prvního stupně tak, že žaloba o zaplacení částky 10 478 Kč s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,05 % ročně od 19. 7. 2017 do zaplacení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky 1 200 Kč se zamítá (výrok I.) a žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku ve výši 500 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II.).

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrdličková.

2. Takto soud rozhodl o žalobě, v níž se žalobkyně domáhala peněžitého plnění náhradu dle čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004 (dále jen „Nařízení č. 261/2004“) s tvrzením, že na ni byla postoupena pohledávka poškozeného Roberto M., který cestoval dne 30. 6. 2017 o více než 3 hodiny zpožděným letem č. QS 1275 z Tel-Aviv-Yafo do Prahy provozovaným žalovanou. Žalovaná byla vyzvána k plnění dne 4. 7. 2017 a dne 31. 7. 2019, přesto žalovanou částku nezaplatil.
3. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout, neboť nárok byl uplatněn až po uplynutí šestiměsíční promlčecí lhůty a žalovaná námitku promlčení vznesla. Dále uvedla, že nárok nebyl na žalobkyni platně postoupen, nebyla vymezena dostatečně určitá postupovaná pohledávka, poškozený jako spotřebitel nebyl řádně informována o podmínkách postoupení, že smlouva byla podepsána pomocí „myši“ do prázdného pole na obrazovce a podpis pak byl přenesen na formulář, který poškozený nepodepsal. Postoupení je i neplatné podle německého práva, které je rozhodné pro postoupení dle Všeobecných obchodních podmínek žalobce.
4. Soud prvního stupně zjistil tento skutkový stav: Roberto M. cestoval dne 30. 6. 2017 letem, který provozovala žalovaná společnost č. QS 1275 z Tel-Avivu do Prahy, letadlo mělo zpoždění více než 4 hodiny. Žalobkyně vyzvala žalovanou k náhradě za zpožděný let výzvou k plnění ze dne 4. 7. 2017.
5. K postoupení pohledávky pak zjistil, že smlouva o postoupení pohledávky byla pořízena v anglickém jazyce a soudu předložena i český překlad; cestující je označen jménem, příjmením a adresou, konkrétní pohledávka označena není, je uvedeno pouze číslo rezervace USYGKT. Smlouva je podepsána klientem přenosem jeho podpisu do počítače. Podpis postupníka na smlouvě uveden není. Smlouva je datována 4. 7. 2017 a podle ní klient postupuje žalobkyni pohledávku podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 a Montrealské úmluvy z roku 1999 v souvislosti s uvedeným letem označeným číslem letu podle obchodních podmínek žalobkyně a to v celém rozsahu včetně příslušenství a všech práv souvisejících s pohledávkou. Dále je postupník oprávněn vymáhat a přijímat platby související s pohledávkou a klient je srozuměn s tím, že není oprávněn akceptovat žádný přímý kontakt, ani přijmout platbu od provozujícího leteckého dopravce. Podle obchodních podmínek žalobkyně je smlouva pokládána za uzavřenou, když klient vedle přijetí těchto podmínek rovněž podepsal formulář postoupení nebo zmocňující dokument. Formulář postoupení je dokument, na jehož základě klient v souladu s podmínkami této smlouvy postoupí vlastnictví nároku žalobci. Ceník je příloha připojená k těmto podmínkám, v nichž jsou uvedeny akceptované měny, způsoby platby a veškeré poplatky účtované společností AIRHELP. Poté, co klient přijme tyto podmínky a podepíše buď formulář postoupení, nebo zmocňující dokument, zavazuje se přijímat službu Justice as a Service a AIRHELP se zavazuje službu Justice as a Service poskytovat, ledaže by AIRHELP bez zbytečného odkladu klienta informovala, že pro daný nárok nemůže službu Justice as a Service poskytnout. Podpisem formuláře postoupení nebo zmocňujícího dokumentu klient zaručuje, že je oprávněn a právně způsobilý podepsat formulář postoupení nebo zmocňující dokument svým jménem a příslušný v případech jménem svých spolucestujících. K úspěšnému uplatnění nároku potřebuje AIRHELP od klienta podepsaný formulář postoupení nebo zmocňující dokument, který lze společností AIRHELP poslat prostřednictvím webového formuláře, mobilní aplikace, nebo pomocí e-mailu či poštou. Jakmile AIRHELP obdrží od klienta podepsaný formulář postoupení nebo zmocňující dokument, připraví výzvu k zaplacení a bez zbytečného odkladu ji pošle leteckému dopravci a obstará veškerou další korespondenci. Bude-li odškodnění za let zapláceno, účtuje si AIRHELP za tuto částku služby Justice as a Service poplatek za služby. V případě, že letecký dopravce nezaplatí odškodnění za let v přiměřené době poté, co k tomu byl společností AIRHELP vyzván a pod podmínkou, že případ má dostatečnou šanci na úspěšný výsledek, může AIRHELP zahájit právní kroky k prosazování nároků.

V případě, že jsou učiněny právní kroky a odškodnění za let je zapláceno, účtuje si společnost AIRHELP vedle poplatku za služby ještě poplatek za právní kroky, který slouží k pokrytí dodatečných nákladů za právní kroky. Jestliže AIRHELP nebo smluvní právní zástupce zahájí soudní řízení k prosazení nároků, uhradí AIRHELP veškeré náklady spojené v případě neúspěšného soudního řízení. AIRHELP poskytuje službu Justice as a Service bezplatně, ledaže by AIRHELP byla úspěšná při vymáhání odškodnění za let. V případě, že bude AIRHELP při vymáhání úspěšná, bude převod dohodnuté částky odškodnění za let klientovi podmíněn pouze úhradou případných poplatků na základě ceníku. Podle článku 9.2. tyto podmínky, formulář postoupení a smlouva mezi společností AIRHELP a klientem se řídí německým právem. Klient je však vždy oprávněn požadovat řádnou ochranu na základě kogentních ustanovení zákonů země trvalého pobytu klienta.

6. Obvodní soud po právní stránce odkázal na ust. § 2553 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), Nařízení č. 261/2004, dále pak ust. § 126, § 134 a § 138 Bürgerliches Gesetzbuch (dále jen „BGB“) a směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 211/83/EU o právech spotřebitelů.
7. Odůvodnil, že je dána mezinárodní příslušnost českých soudů podle článku 26 odst. 2 Nařízení č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Brusel I. bis“) a je dána přímá aplikovatelnost Nařízení č. 261/2004. Dále dovedil, že pro otázku promlčení je rozhodné české právo dle článku 12 písm. d) ve spojení s článkem 5 odst. 2 věta druhá Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I.), když „bydlištěm“ žalované ve smyslu článku 19 odst. 1 je Česká republika a Nařízení otázku promlčení neupravuje (*viz rozhodnutí ESD C-139/11*).
8. Prvostupňový soud následně uzavřel, že práva z přepravy byla u dopravce uplatněna včas a nárok tak není promlčen, avšak nedošlo k platnému postoupení pohledávky poškozeného na žalobkyni. Postupní smlouva ze dne 4. 7. 2017 byla uzavřena podle německého práva, avšak cestující tuto postupní smlouvu nepodepsal a je rovněž nepodepsána žalobkyní. Jedná se o právní úkon neplatný ve smyslu § 134 a § 138 BGB, neboť žalobkyně využila nezkušenosti cestujícího, když slíbvala, že poskytne výhodu ve vztahu ke službě, podle nabídky měl cestující obdržet celou náhradu s tím, že služba žalobkyně je bezplatná, avšak podle ceníku od výplaty náhrady měly být odečteny další poplatky, jejichž způsob odečtení je uveden v podmínkách nejasně a nesrozumitelně. Podle čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/83/EU došlo ke klamání spotřebitele, neboť není uvedena řádně totožnost obchodníka, jeho kontaktní adresa včetně telefonu, faxu či e-mailu, není uvedena celková cena zboží či služeb a rovněž jasně a srozumitelně nejsou uvedeny podmínky platby dodání a plnění včetně lhůty. Ujednání v postupní smlouvě, které je skryté v podmínkách, naplňuje znaky nepřiměřeného ujednání ve spotřebitelské smlouvě a s ohledem na tuto skutečnost se k těmto ujednáním nemůže přihlížet. Soud proto žalobu v plném rozsahu zamítl.
9. O nákladech řízení rozhodl soud s odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že žalovaná byla plně úspěšná a má právo na náhradu nákladů za 2 učiněné úkony.
10. Proti tomuto rozsudku podala včasné a přípustné odvolání žalobkyně, namítla nesprávné právní posouzení věci a navrhla, aby odvolací soud napadené rozhodnutí změnil tak, že žalobě zcela vyhovějí a to včetně požadavku na náhradu nákladů řízení žalobkyně. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/83/EU byla implementována ust. § 312 a násl. a § 355 a násl. BGB a není zřejmé, proč se soud odvolával na směrnici, a zákonná úprava zůstala opomenuta. Postoupení pohledávky je upraveno v § 398 a násl. BGB a k platnému postoupení pohledávky

není vyžadována žádná forma, což je podloženo judikaturou německých soudů (RGZ 148, 105 (108), BGH NZG 2013, 903), proto nemůže být neplatnost dovozována z porušení požadavku písemné formy. K neplatnosti podle e§ 138 odst. 1 BGB by mohlo dojít pouze v případě rozporu právního úkonu s dobrými mravy (BGHZ 94, 268/272/). Protože však smyslem a účelem zkoumané dohody o postoupení je poskytnout cestujícímu pomoc při uplatnění jeho nároku vůči letecké společnosti, tak podle odvolatelky nelze nalézt jakýkoliv prvek morálně či eticky nepřijatelného chování. K využití nezkušenosti cestujícího odvolatelka uvedla, že není správně interpretován smluvní vztah mezi stranami; cestující je zavázán k úhradě služeb poskytnutých žalobkyní pouze v případě, kdy je vymáhání jeho nároku vůči letecké společnosti úspěšné. Riziko mimosoudního vymáhání i případného následného soudního sporu je po celou dobu na straně společnosti AIRHELP Limited, která nese veškeré náklady v případě neúspěchu. Právě v tomto lze naopak spatřovat přínos nabízené služby pro cestujícího, který může v podstatě pouze získat. Za situace, kdy je jeho nárok uznán oprávněným a letecká společnost poskytne náhradu v souladu s výše zmíněným Nařízením, je cestující povinen uhradit žalobkyni poskytnuté služby v předem stanovené výši, jejíž výše je určena odlišně pro mimosoudní a soudní průběh, a to v přímé návaznosti na rozsah poskytnutých služeb, který je nade vší pochybnost nákladnější za situace, kdy je nutno se s nárokem obrátit na příslušný soud. V případě, kdy je vymáhání nároku vůči letecké společnosti v soudní fázi neúspěšné, není cestující povinen k žádné úhradě. Kontaktní údaje odvolatelky jsou uvedeny v rámci všeobecných obchodních podmínek a na webových stránkách.

11. V doplnění odvolání ze dne 1. 12. 2020 žalobkyně uvedla, že rozsudek Zemského soudu v Hamburku ze dne 21. 8. 2018, sp. zn. 312 O 89/18 se vztahuje výlučně na spotřebitele se sídlem v Německu a vedl ke změně v uzavírání smluv s těmito spotřebiteli, odkázala na čestné prohlášení pana Christiana Leiningera ze dne 24. 11. 2020 ohledně činnosti žalobkyně a zopakovala, že podle německého práva není pro platnost smlouvy o postoupení nutná písemná forma, chybějící písemná forma nebyla v žádném soudním řízení v Německu úspěšně prosazena jako důvod neplatnosti smlouvy. Účelem signatury je manifestace projevu vůle klienta a možnost jejího předložení leteckým společnostem a soudu.
12. Žalovaná při jednání navrhla, aby odvolací soud napadené rozhodnutí potvrdil jako věcně zcela správné.
13. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, dle § 212 a 212a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád v platném znění (dále jen „o. s. ř.“) a dospěl k závěru, že odvolání důvodné není.
14. Soud I. stupně správně dovodil, že je soudem pravomocným k projednání dané věci s cizím prvkem, a to dle článku 4 Brusel I bis, když bydliště žalované ve smyslu čl. 63 Brusel I bis je v České republice.
15. Odvolací soud **doplnil dokazování** a zjistil, že žalobkyně zaslala žalované výzvu k plnění ze dne 4. 7. 2017 tohoto dne e-mailem a žalovaná obdržení e-mailu potvrdila e-mailovou zprávou ze dne 4. 7. 2017 (*viz č.l. 82*).
16. Ohledně promlčení pak Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) vysvětlil v rozhodnutí ve věci C - 139/11, že Nařízení č. 261/2004 musí být vykládáno v tom smyslu, že lhůtu, ve které musí být podány žaloby, jejichž předmětem je získání náhrady škody podle článků 5 a 7 tohoto nařízení, stanoví pravidla každého členského státu, která upravují promlčecí lhůty vztahující se na podání žaloby. Z uvedeného vyplývá, že rozhodným právem pro posouzení důvodnosti námitky promlčení je tak ohledně nároků podle z čl. 7 Nařízení 261/2004 české právo.

17. Podle § 2553 odst. 1, 2, 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), jedná-li se o pravidelnou přepravu osob, stanoví přepravní řády, jaká práva má cestující vůči dopravci, nebyla-li přeprava provedena včas (1). Při nepravidelné přepravě osob nahradí dopravce škodu vzniklou cestujícímu tím, že přeprava nebyla provedena včas; podmínky a rozsah náhrady stanoví přepravní řády (2). Práva podle odstavců 1 a 2 musí cestující uplatnit u dopravce bez zbytečného odkladu. Nebylo-li takové právo uplatněno nejpozději do šesti měsíců, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo nebylo uplatněno včas (3).
18. Podle § 620 odst. 1 o. z. okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty u práva na náhradu škody zahrnují vědomost o škodě a osobě povinné k její náhradě. To platí obdobně i pro odčinění újmy. Podle § 629 odst. 1 o. z. promlčecí lhůta trvá tři roky.
19. Protože přeprava byla uskutečněna dne 30. 6. 2017 (přičemž nejpozději tento den se poškozený dozvěděl o okolnostech rozhodných pro uplatnění tohoto nároku), právo na náhradu škody bylo u žalované jako dopravce uplatněno dne 4. 7. 2017 a žaloba soudu doručena dne 24. 10. 2019, ztotožnil se odvolací soud se závěrem prvoinstančního soudu, že námitka promlčení nebyla vznesena po právu.
20. Dále odvolací soud při jednání odvolacího soudu **provedl dokazování** již ve fázi řízení před soudem prvního stupně označenými důkazními prostředky (*viz č.l. 30*) - rozhodnutími německých soudů (*usnesení odvolacího Zemského soudu v Kolíně nad Rýnem pod sp. zn. 9 S 24/16 a Zemského soudu v Hamburku sp. zn. 312 O 89/18*), ze kterých zjistil, že tyto soudy shledaly postupní smlouvy neplatné pro rozpor s německým právem.
21. Usnesením Zemského soudu v Hamburku sp. zn. 312 O 89/18 bylo potvrzeno předběžné opatření, které žalobkyni mimo jiné zakázalo zdržet se ve Spolkové republice Německo vymáhání pohledávek v letecké dopravě a postoupení těchto nároků ze strany cestujících, neboť poskytování těchto služeb je v rozporu se zákonem o mimosoudních právních službách, když tento soud do výroku doplnil, že za slova „ve Spolkové republice Německo“ se vkládají slova „se sídlem tamtéž“. Podle odůvodnění tohoto rozhodnutí (strana 5 písm. c/ a d/) je patrný i teritoriální rozsah platnosti zákona o mimosoudních právních službách, § 1 odst. 1 zákona předpokládá, že právní služba musí být poskytnuta ve Spolkové republice Německo, to platí v každém případě, pokud se poskytuje spotřebiteli se sídlem v Německu. Použití zákona o poskytování mimosoudních právních služeb nebrání to, že odpůrce své služby poskytuje výlučně ze zahraničí a že se tyto služby vztahují výlučně na EU nařízení. Podle § 1 odst. 2 zákona o mimosoudních právních službách se zákon použije, pokud se právní služby poskytuje výlučně z jiného státu, jen pokud je jejím předmětem německé právo. Následně pak je vysvětleno, že nařízení EU sice nejsou německým právem, ale s ohledem na smysl a účel zákona mimosoudních právních službách musí i EU nařízení platit jako německé právo, navíc některá pravidla nejsou upravena v nařízení EU a ta se pak posuzuje podle německého práva (např. promlčení). Odpůrce tak své služby nemůže poskytovat pro cestující v letecké dopravě se sídlem v Německu bez řádné registrace, pro niž je nutné splnit řadu předpokladů, účelem zákona o mimosoudních právních službách je chránit ty, kteří se domáhají práva i právní řád před nekvalifikovanými právními službami. Zákaz byl požadován pouze pro cestující v letecké dopravě se sídlem v Německu.
22. Zemský soud v Kolíně nad Rýnem pak potvrdil, že postupní smlouvě, kterou cestující z USA postoupil svůj nárok na žalobkyni je neplatná pro rozpor s § 134 BGB. Podle judikatury Spolkového nejvyššího soudu (BGH) je cílem zákona o právních službách chránit osoby usilující o spravedlnost, právní úkony a právní řád před nekvalifikovanými právními službami (BGH,

rozsudek ze dne 11. prosince 2013, Až. IV ZR 46/13 pod č. 14 v jurisdikci). Do této úvahy je zahrnován i dlužník v souvislosti s postoupením pohledávky, protože i ten má zájem na to, aby nemusel jednat s pochybnými poskytovateli služeb, kteří vstoupili do pozice věřitele v důsledku postoupení pohledávky.

23. Z čestného prohlášení pana Christiana Leiningera odvolací soud zjistil, že je prokuristou společnosti AirHelp Germany GmbH. Pan Leininger uvedl, že žalobkyně provozuje portál airhelp.com zabývající se právy cestujících v letecké dopravě a umožňuje jim prosazovat jejich nároky postoupením pohledávek nebo zplnomocněním k uplatnění těchto nároků. Žalobkyni bylo zakázáno poskytování inkasních služeb pro spotřebitele se sídlem v Německu, rozsudek Zemského soudu v Hamburku se týkal § 1 odst. 1 zákona o mimosoudních právních službách (RDG) a výlučně spotřebitelů se sídlem v Německu, neboť žalobkyně se marně snažila získat potřebnou licenci. Od roku 2019 byly proto smlouvy s cestujícími se sídlem v Německu uzavírány se společností AirHelp Germany GmbH, smlouvy s klienty s bydlištěm mimo Německo byly nadále uzavírány se žalobkyní. V dubnu 2020 došlo k přestěhování skupiny AirHelp a přestěhování sídla z Hongkongu do Berlína a všechny nové smlouvy jsou už uzavírány s AirHelp Germany GmbH. Do 18. 5. 2017 nebylo znění zákona o mimosoudních právních službách jednoznačné, ale ve znění účinném od 18. 5. 2017 je objasněno, že tento německý zákon (pouze) upravuje oprávnění k poskytování mimosoudních právních služeb ve Spolkové republice Německo. Kromě několika rozhodnutí českých soudů panu Leiningerovi nejsou známy žádné soudní rozsudky, ve kterých by po 18. 5. 2017 soud prohlásil postoupení za neúčinné podle § 134 BGB kvůli zákonu o mimosoudních právních službách. Dále uvedl, že podle § 398 BGB není písemná forma pro platnost postoupení nutná. Účelem signatury na webové stránce není zdůvodnit takový požadavek písemné formy, slouží k tomu, aby manifestovala projev vůle klienta a ten předložila leteckým společnostem a soudu k důkazním účelům. Podle toho, co ví pan Leininger, nebyla chybějící písemná forma postoupení v tisících soudních sporech u německých soudů nikdy úspěšně prosazena. I konkurence jako je flightright používá již roky podobnou formu.

K dotazu odvolacího soudu zástupce žalobkyně upřesnil, že žalobkyně má sídlo v Hongkongu i v Německu.

Pokud jde o hodnocení tohoto důkazu, tak pan Leininger nemá k žalobkyni žádný vztah, veškeré informace o jejích soudních sporech má jen zprostředkované, což výrazně snižuje význam tohoto důkazního prostředku. Část jím uvedených skutečností nebyla sporná (tj. provozování webu airhelp.com), část má charakter subjektivních hodnotících úsudků (popis činnosti žalobkyně), část tvrzení vyplyvá z ostatních provedených důkazů, které k prokazované skutečnosti mají přímý vztah (tj. usnesení Zemského soudu v Hamburku sp. zn. 312 O 89/18), tvrzení o přesídlení žalobkyně do Německa se ukázalo jako nepřesné. Pokud pak jde o sdělení, že „chybějící písemná forma postoupení nebyla v tisících soudních sporech u německých soudů nikdy úspěšně prosazena“, tak již bylo shora vysvětleno, že smlouvy byly německými soudy shledány neplatné ze dvou jiných důvodů, otázka toho, že německé soudy tedy neposuzovaly i třetí důvod neplatnosti, nemá vůbec žádnou vypovídací hodnotu. Soud tak z tohoto čestného prohlášení nic relevantního pro své rozhodnutí nezjistil.

24. Odvolacímu soudu je z vlastní činnosti známo, že podle aktuálních obchodních podmínek zveřejněných na webové stránce www.airhelp.eu (tj. avizované v postupní smlouvě) je postupníkem: AirHelp Germany GmbH, sídlem Boxhagener Straße 18, 10245 Berlin, Deutschland (DE 320095320).
25. Podle § 134 BGB právní úkon, který porušuje zákonný zákaz, je neplatný, pokud zákon nestanoví jinak.
26. Odvolací soud pak nemá žádných důvod, proč by se měl ve svých úvahách ohledně platnosti či neplatnosti postupních smluv při výkladu německého práva odchylovat od pravomocného

rozhodnutí Zemského soudu v Kolíně nad Rýnem. Rovněž odvolací soud tak zastává názor, že postupní smlouva je neplatná, neboť nerespektovala právo dlužníka vybrat si svého věřitele (*srov. k tomuto kritériu BeckOK/Spickhoff, BGB, 38. vydání, stav ke dni 01.01.2013, čl. 14 Řím I, Rn. 1*). Ostatně závěr soudu, že postoupení je neplatné pro nerespektování práv dlužníka, není žalující stranou zpochybňován.

27. Nad rámec uvedeného odvolací soud dodává, že otázka poskytování nekvalifikovaných právních služeb úzce souvisí právě se způsobem, jak byla smlouva uzavřena a s tím, že postupitel ve skutečnosti nebyl předem řádně informován o obsahu smlouvy a zejména o cenových podmínkách, a že tedy je dán i důvod neplatnosti uvedený již soudem prvního stupně spočívající v rozporu s dobrými mravy (viz odůvodnění soudu prvního stupně). Sama skutečnost, zda žalobkyně poskytuje své služby za srovnatelných či výhodnějších podmínek než její konkurenti pak není relevantní. Podstatné je, že spotřebiteli nebyly jasným a srozumitelným způsobem poskytnuty před uzavřením smlouvy všechny podstatné informace.
28. Sama skutečnost, že zákon nestanoví pod sankcí neplatnosti písemnou formu právního jednání, nijak nevylučuje závěr obvodního soudu, že účastníci si v tomto případě písemnou formu jednání sjednali. Tento závěr obvodního soudu vychází z nezpochybňovaných skutkových zjištění, že si „strany dohodly, že je smlouva pokládána za uzavřenou, když klient vedle přijetí těchto podmínek rovněž podepsal formulář postoupení nebo zmocňující dokument“, ostatně obchodní podmínky opakovaně uvádějí, že se formulář musí být podepsán.
29. V tomto směru lze odkázat na ust. § 125 BGB, podle kterého právní úkon, který postrádá formu předepsanou zákonem, je neplatný. Rovněž nedostatek sjednané formy má v případě pochybností za následek neplatnost. Sama odvolatelka pak ani netvrdí, že by jí předložené důkazy mohly být považovány za písemnou a podepsanou smlouvu, argumentuje výlučně tím, že smlouvu o postoupení pohledávky bylo možno uzavřít i v jiné, než písemné formě, byť i jen v elektronické podobě. V tomto případě by však rovněž závěr o neplatnosti postupní smlouvy obstál, neboť není splněna podmínka podpisu žalobkyně (§ 127 BGB požaduje elektronický podpis jak na nabídce, tak na prohlášení o akceptaci).
30. Otázka elektronických podpisů je upravena Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále i jen Nařízení eIDAS), které je účinné od 17. 9. 2014 a zavazuje všechny členské státy Evropské unie, tedy včetně Německa, a má přednost před vnitrostátní právní úpravou. Nařízení vymezuje předpoklady „kvalifikovaného elektronického podpisu“, které musí být naplněny, aby byla jednoznačně a nezaměnitelně určena (identifikována) podepisující se osoba. Jen takový elektronický podpis tedy může bez pochybností určit jednatelkou osobu, která se na smlouvu podepsala. Určení (identifikace) podepsané osoby se u kvalifikovaného elektronického podpisu posuzuje podle toho, kdo je nositelem kvalifikovaného certifikátu, a může proto použít kvalifikovaného prostředku pro vytvoření podpisu (certifikovaná čipová karta nebo USB token). Podpis poškozeného (postupitele) na smlouvě rozhodně nesplňuje parametry „kvalifikovaného elektronického podpisu“ ve smyslu čl. 25 bod 3 Nařízení eIDAS ani „zaručeného elektronického podpisu“ ve smyslu čl. 26 Nařízení eIDAS. Jiné elektronické podpisy je soud sice povinen přijmout jako důkaz (ve smyslu čl. 25 bod 1 Nařízení eIDAS), avšak nelze mít za prokázané, že tyto ostatní elektronické podpisy jsou podpisem (údajně) jednatelkou osoby. Čl. 25 bod 1 Nařízení eIDAS tedy neznamená, že takový ostatní elektronický podpis bude z hlediska posuzování skutkového stavu brán jako něco dokazující (*shodně viz Kment, V., Elektronické právní jednání: Analýza s důrazem na využití elektronického podpisu podle práva EU, České republiky a Německa. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 225 s.*).

31. Ze specifikace dvou elektronických podpisů upravených Nařízením eIDAS (tj. podpisu kvalifikovaného a zaručeného) vyplývá, že jen tyto podpisy umožňují českému soudu identifikovat podepsanou osobu se značnou úrovní důvěry. Jiné elektronické podpisy již identitu podepsané osoby nikterak nezaručují. Tímto jiným elektronickým podpisem je i údajný podpis postupitelky nároku Roberta M., který byl de facto jako obrázek podpisu sejmuto z jiné (elektronické) listiny a následně vložen do písemnosti označené jako postupní smlouva. Neexistuje však žádná záruka toho, že se jedná o podpis osoby uvedené jako postupitele, tento obrázek podpisu mohl být sejmuto z jiného dokumentu a bez vůle uvedené osoby podepsat postupní smlouvu mohl být vložen do předmětného dokumentu označeného jako postupní smlouva, z provedení dokazování nelze dovodit, že osoba, která přes počítač odklikala předložený formulář byl skutečně poškozený cestující. Zásadní tvrzení žalobkyně, že poškozená osoba projevila vůli na něj převést pohledávku tvrzenou postupní elektronickou smlouvou, tedy prokázáno nebylo.
32. K tomu odvolací soud pak dodává, že odmítnutí právních účinků přichází do úvahy vždy tehdy, jestliže rozhodné právo buď nepřipouští elektronickou formu transakce vůbec, anebo pro elektronickou formu přikazuje pro vyslovení právních účinků použití určité formy těchto digitálních objektů, která není dodržena (*srov. Kment, V., Elektronické právní jednání: Analýza s důrazem na využití elektronického podpisu podle práva EU, České republiky a Německa. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 225 s.*). BGB pak upravuje v § 126a BGB toliko kvalifikovaný elektronický podpis, který je nutný dodržet i pro případ smlouvy uzavřené v písemné podobě jen na základě dohody stran (§ 127 BGB), německé právo je zcela kategorické z hlediska dovolení používat pro elektronickou formu právního jednání výlučně kvalifikovaný elektronický podpis. Důsledkem je právní ochrana subjektů v případě některých kritických druhů právních jednání (*shodně viz Kment, V., Elektronické právní jednání: Analýza s důrazem na využití elektronického podpisu podle práva EU, České republiky a Německa. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 100 s. a násl., 380 s.*). K nepoužitelnosti biodynamického podpisu na spotřebitelské smlouvě např. viz rozhodnutí Oberlandesgericht München ze dne 4. 6. 2012, Az. 19 U 771/12.
33. Žalobkyně nečiní sporným závěr soudu o nutnosti podpisu postupitele na příslušném dokumentu, jen tento závěr bagatelizuje tvrzením, že primární důvodem stanovení povinnosti podpisu byla důkazní funkce. Avšak ani toto tvrzení nemůže zvrátit skutečnost, že funkce podpisu na smlouvě není pouze takto jednovrstevnatá. Právní nauka se zabývá funkcí vlastnoručního podpisu a v kontextu německého práva jsou uváděny tyto funkce podpisu: 1. Ověřovací, 2. Identifikační, 3. Pravostní, 4. Uzavírací, 5. Varovací, 6. Zachovávací a 7. Důkazní (*shodně viz Kment, V., Elektronické právní jednání: Analýza s důrazem na využití elektronického podpisu podle práva EU, České republiky a Německa. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 53 s.*). Je tedy otázkou, jak by takový podpis, který lze umístit na dokument zcela libovolně (tj. takto podepsaný dokument není nezměnitelný), navíc je opakovaně použitelný (lze jej přenášet i do jiných dokumentů) mohl plnit ty základní funkce podpisu shora popsané a zda lze takovému podpisu vůbec přiznat náležitou důkazní hodnotu. V tomto případě však ve skutečnosti žalobkyně nepředložila žádný dokument obsahující řádnou alternativu vlastnoručního podpisu.
34. Z uvedeného vyplývá, že závěr soudu I. stupně o neplatnosti postupní smlouvy a tedy nedostatku aktivní legitimace žalobkyně k vymáhání pohledávky je správný.
35. K požadavku na zaplacení částky 1 200 Kč pak navíc odvolací soud dodává, že pravidla směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích, implementovala Česká republika přijetím nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Ani uvedená Směrnice ani nařízení vlády č. 351/2013 Sb. však na posuzovaný případ nedopadají. V této právní věci je zřejmé, že se nejedná o veřejnou zakázku podle zákona

o veřejných zakázkách č. 219/2000 Sb., ani o dodávku zboží nebo služeb mezi podnikateli. Předmětem tohoto řízení totiž byl nárok spotřebitele na náhradu škody za zpožděný let (*ke tomu blíže viz nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 291/20 a sp. zn. II. ÚS 2404/19*) a tudíž nárok na částku 1 200 Kč nemůže být úspěšně uplatněn.

36. Z uvedených důvodů odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně dle § 219 o. s. ř. potvrdil, včetně akcesorického výroku o nákladech řízení, proti němuž ani jeden z účastníků žádné námitky nevznesl (*viz zásada zdrženlivosti vysvětlená v nosné části odůvodnění nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 572/19 ze dne 12. 12. 2019*).
37. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř., náklady žalované byly určeny podle § 151 odst. 3 o. s. ř. a § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu, za 2 úkony (§ 1 odst. 3 písm. b/ a c/ této vyhlášky) po 300 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** přípustné dovolání, které se podává ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím soudu prvního stupně, za podmínek § 237 a § 239 a násl. o. s. ř. (*viz např. nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 291/20 a sp. zn. II. ÚS 2404/19*).

Proti výroku o nákladech řízení **není** dovolání přípustné.

Praha 3. prosince 2020

JUDr. Blanka Kapitánová v. r.
předsedkyně senátu